

**ΕΓΓΡΑΨΑΝ ΓΙΑ ΤΟ «Η ΠΟΛΗ»
ΚΑΙ ΤΟΝ DEAN KOONTZ**

«Πανέμορφα γραμμένο και συγκινητικό... Είναι πολλά πράγματα μαζί: σοβαρό, ανάλαφρο, νοσταλγικό, θαρραλέο, τρομακτικό και μυστηριώδες... θα κρατήσει ξύπνιους μέχρι αργά τους αναγνώστες».

New York Journal of Books

«Το μήνυμα της ελπίδας και η απεικόνιση του πώς οι επιλογές που κάνουμε μπορούν ν' αλλάξουν τη ζωή μας είναι πολύ πειστικά και σε ακολουθούν και μετά το τέλος του βιβλίου».

Bookreporter

«Ο Κουντς δημιουργεί χαρακτήρες ασυνήθιστα σύνθετους και βαθείς... σε ένα επίπεδο κατανόησης και ευαισθησίας που είναι όχι απλώς πειστικό, αλλά εκπληκτικό».

The Seattle Times

«Ένα σπάνιο φαινόμενο μεταξύ των συγγραφέων μπεστ σέλερ, ο Κουντς συνεχίζει να ψάχνει νέους τρόπους για να αφηγηθεί ιστορίες, χωρίς ποτέ να ικανοποιείται με το να επαναλαμβάνεται».

Chicago Sun-Times

«Καταιγιστική, παραισθητική γραφή. Κάποιοι “σοβαροί” συγγραφείς καλά θα έκαναν να εξετάσουν αυτή την τεχνική».

The New York Times Book Review

«Ο Κουντς είχε πάντα μια σχεδόν ντικενσιανή δύναμη στην περιγραφή και την ικανότητα να μας εκτινάσσει από τη μια σελίδα στην άλλη, στοιχεία στα οποία λίγοι συγγραφείς μπορούν να τον συναγωνιστούν».

Los Angeles Times

«Ο Κουντς είναι σπουδαίος τεχνίτης της πλοκής και των λέξεων. Καταγράφει τις ελπίδες και τους φόβους της εποχής μας με αδρές πινελιές και έξοχη λεπτομέρεια, χρησιμοποιώντας το μυθιστόρημα ευρείας απήχησης για να εξερευνήσει την ανθρώπινη κατάσταση».

USA Today

«Ένας ταχυδακτυλουργός της αφήγησης».

The Times

«Οι χαρακτήρες και η αναζήτηση νοήματος, δοσμένα με περισσή τέχνη, είναι η ψυχή του έργου του Κουντς... Ένας από τους κορυφαίους αφηγητές αυτής και της κάθε εποχής».

The Tampa Tribune

Για τον συγγραφέα

Ο Ντιν Κουντς συγκαταλέγεται στους πιο γνωστούς και επιτυχημένους συγγραφείς στον κόσμο. Έχει γράψει περισσότερα από πενήντα μυθιστορήματα, πολλά από τα οποία κατέκτησαν τη No 1 θέση στις λίστες των μπεστ σέλερ των *New York Times*. Τα έργα του εκδίδονται σε τριάντα οχτώ γλώσσες και οι συνολικές πωλήσεις τους διεθνώς ξεπερνούν τα τετρακόσια πενήντα εκατομμύρια αντίτυπα.

Ζει στη Νότια Καλιφόρνια με τη σύζυγό του Γκέρντα, το γκόλντεν ριτρίβερ τους, Άννα, και την παντοτινή ανάμνηση του γκόλντεν τους Τρίξι.

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΟΥ ΕΚΔΟΘΗΚΑΝ
ΣΤΗ ΣΕΙΡΑ BELL BEST SELLER:

Φωνή απ' το Σκοτάδι (ως Leigh Nichols)

Ο Εφιάλτης Παραφυλάει

Αστραπή

Εφιάλτες του Μεσονυχτίου

Νύχτες Τρόμου

Το Κρησφύγετο

Ψυχρή Φωτιά

Τα Δάκρυα του Δράκοντα

Ο Σωσίας

Χειμωνιάτικο Φεγγάρι

Ένταση

Φαντάσματα

Χωρίς Επιζήσαντες

Ψίθυροι στο Σκοτάδι

Φοβία

Με την Άκρη του Ματιού Του

Μια Πόρτα Πριν τον Παράδεισο

Μοχθηρό Φεγγάρι

Το Πρόσωπο

Ο Παράξενος Τόμας

Για Πάντα Παράξενος

Η Προφητεία

Ταχύτητα

60 Ωρες

Ο Παράξενος Αδελφός

Ένας Συνηθισμένος Άνθρωπος

Όσα Ξέρει η Νύχτα

Αθωότητα

Η Πόλη

DEAN KOONTZ

Η ΠΟΛΗ

Μετάφραση: Γωγώ Αρβανίτη

ΕΚΔΟΣΕΙΣ BELL
ΦΕΙΔΙΟΥ 18, 106 78 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210.360.9438 - 210.362.9723
www.bell.gr

THE CITY

Copyright © 2014 by Dean Koontz

THE NEIGHBOR

Copyright © 2014 by Dean Koontz

All rights reserved

Published by arrangement
with Lennart Sane Agency AB

Για την ελληνική γλώσσα:

© 2015 ΧΑΡΛΕΝΙΚ ΕΛΛΑΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΒΕΕ

Μετάφραση: Γωγώ Αρβανίτη
Επιμέλεια: Τατιάνα Γαλάτουλα
Διόρθωση: Κυριάκος Μιχελόγκωνας

Σχεδιασμός εξωφύλλου: Άγγελος Αναστασιάδης
Εικόνα εξωφύλλου: Χάρης Νικολακάκης
Φωτογραφία συγγραφέα: Jerry Bauer

Το βιβλίο αυτό είναι έργο μυθοπλασίας. Τα ονόματα, οι χαρακτήρες, οι τοποθεσίες και τα περιστατικά είτε είναι προϊόν της φαντασίας του συγγραφέα είτε χρησιμοποιούνται κατά τρόπο μυθιστορηματικό. Οποιαδήποτε ομοιότητα με πραγματικά πρόσωπα, εν ζωή ή όχι, γεγονότα, τοποθεσίες, ιδρύματα ή επιχειρήσεις είναι εντελώς συμπτωματική.

Απαγορεύονται η αναδημοσίευση και αναπαραγωγή –ολική, μερική ή περιληπτική–, η κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του κειμένου με οποιονδήποτε τρόπο –μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλων– χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη, σύμφωνα με το Νόμο 2121/1993 και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

ISBN 978-960-507-090-8

BELL BEST SELLER - ΤΕΥΧΟΣ 1090

*Το βιβλίο αυτό αφιερώνεται
με αγάπη και ευγνωμοσύνη
στην Τζέιν Τζόνσον,
που βρίσκεται μια ήπειρο
και μια θάλασσα μακριά.*

*Καθώς και στη Φλόρενς Κουντς
και τη Μίλντρεντ Στέφκο,
που βρίσκονται έναν κόσμο μακριά.*

Θεώρησε την κάθε στιγμή ιερή. Δώσε σε καθεμιά διαύ-
γεια και νόημα, σε καθεμιά το βάρος της επίγνωσής σου,
σε καθεμιά την αληθινή και πρέπουσα εκπλήρωσή της.

Τόμας Μαν, *Η Λότε στη Βαϊμάρη*

Πρόλογος

Ο Μάλκομ μου δίνει ένα μαγνητόφωνο.

Μου λέει: «Πρέπει ν' αφηγηθείς τη ζωή σου».

«Θα προτιμούσα να ζήσω το τώρα παρά να μιλήσω για το “ήταν”».

Ο Μάλκομ λέει: «Όχι τα πάντα. Μόνο το... ξέρεις».

«Να μιλήσω για το “ξέρεις”;»

Ο Μάλκομ λέει: «Πρέπει να το μάθουν οι άνθρωποι».

«Ποιοι άνθρωποι;»

Ο Μάλκομ λέει: «Όλοι οι άνθρωποι. Οι καιροί είναι άσχημοι».

«Δεν μπορώ ν' αλλάξω τους καιρούς».

Ο Μάλκομ λέει: «Ο κόσμος είναι λυπημένος. Δώσ' τους λίγη χαρά».

«Δηλαδή, να παραλείψω όλα τα σκοτεινά σημεία;»

Ο Μάλκομ λέει, «Όχι, ρε φίλε. Χρειάζεται το σκοτάδι».

«Μπα, εμένα δε μου χρειάζεται...»

Ο Μάλκομ λέει: «Το σκοτάδι κάνει τα φωτεινά σημεία να δείχνουν πιο λαμπερά».

«Και αφού μιλήσω για το ξέρεις ποιο... μετά, τι;»

Ο Μάλκομ λέει: «Να το κάνεις βιβλίο».

«Εσύ θα το διάβαζες αυτό το βιβλίο;»

Ο Μάλκομ λέει: «Το μεγαλύτερο μέρος του. Δε θα μπορούσα να δω αρκετά καθαρά ώστε να διαβάσω μερικά κομμάτια».

«Αν σου τα διάβαζα εγώ αυτά τα κομμάτια;»

Ο Μάλκομ λέει: «Αν μπορούσες να διακρίνεις τις λέξεις, θ' άκουγα».

«Ως τότε θα μπορώ. Αλλά τώρα που θα τα πω για πρώτη φορά, νιώθω ότι θα πεθάνω».

Το όνομά μου είναι Τζόνα Έλινγκτον Μπέισι Χάινς Έλντριτζ Γουίλσον Χάμπτον Άρμστρονγκ Κερκ. Από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου, αγαπούσα την πόλη. Η ιστορία μου είναι μια ιστορία αγάπης που βρήκε ανταπόδοση. Είναι μια ιστορία για την απώλεια και την ελπίδα, αλλά και το παράδοξο που υπάρχει κάτω από την επιφανειακή ένταση της καθημερινότητας, ένα παράδοξο απύθμενου βάθους.

Οι δρόμοι της πόλης δεν ήταν στρωμένοι με χρυσάφι, όπως είχαν πει σε κάποιους από τους μετανάστες πριν διασχίσουν τη μισή υφήλιο για να φτάσουν εδώ. Δεν έγιναν αστέρες όλοι οι νεαροί τραγουδιστές ή ηθοποιοί ή συγγραφείς, όπως ίσως νόμιζαν ότι θα γίνουν όταν εγκατέλειπαν τα χωριά τους για τα λαμπερά φώτα της πόλης. Ο θάνατος ζούσε και στη μητρόπολη, όπως παντού. Για την ακρίβεια, οι σκοτωμοί εκεί ήταν περισσότεροι απ' ό,τι σε ένα ήσυχο χωριουδάκι, η δυστυχία πολλή, οι στιγμές τρόμου συχνές. Όμως, η πόλη ήταν κι ένας τόπος θαυμάτων, ένας τόπος σκοτεινής και φωτεινής μαγείας, μιας μαγείας που την έζησα στο πετσί μου στη διάρκεια της επεισοδιακής ζωής μου, όπως εκείνη τη νύχτα που πέθανα, ξύπνησα και έζησα ξανά.

Όταν ήμουν οχτώ χρονών, γνώρισα τη γυναίκα που ισχυριζόταν πως ήταν η πόλη, αν και πέρασαν άλλα δύο χρόνια πριν κάνει αυτή τη δήλωσή. Είπε πως, πάνω απ' όλα, πόλεις είναι οι

άνθρωποι. Βέβαια, χρειάζονται και τα κτίρια και τα πάρκα και τα νυχτερινά κέντρα και τα μουσεία, όμως, σε τελική ανάλυση, ο κόσμος –το είδος του κόσμου– είναι αυτό που κάνει μια πόλη σπουδαία ή όχι. Και όταν μια πόλη είναι σπουδαία, έχει δική της ψυχή, μια ψυχή υφασμένη από τα νήματα των εκατομμυρίων ψυχών που έζησαν εκεί στο παρελθόν και ζουν εκεί τώρα.

Η γυναίκα είπε ότι η συγκεκριμένη πόλη είχε μια ιδιαίτερα ευαίσθητη ψυχή και ότι για πάρα πολύ καιρό αναρωτιόταν πώς να ήταν άραγε η ζωή γι' αυτούς που ζούσαν εκεί. Παρ' όλα όσα είχε προσφέρει στους κατοίκους της, η πόλη ανησυχούσε μήπως απογοήτευε πάρα πολλούς απ' αυτούς. Η πόλη ήξερε τον εαυτό της καλύτερα απ' όσο μπορεί κανείς να ξέρει τον εαυτό του, ήξερε όλα τα αξιοθέατά της, τις μυρωδιές, τους ήχους, τα υλικά, τα μυστικά, αλλά δεν ήξερε πώς είναι να είσαι άνθρωπος και να ζεις σ' εκείνα τα χιλιάδες χιλιόμετρα δρόμων. Έτσι, είπε η γυναίκα, η ψυχή της πόλης πήρε ανθρώπινη μορφή, ώστε να ζήσει ανάμεσα στους ανθρώπους της. Και η μορφή που πήρε ήταν η δική της.

Η γυναίκα που ήταν η πόλη μού άλλαξε τη ζωή και μου έδειξε ότι ο κόσμος είναι πολύ πιο μυστηριώδης απ' ό,τι θα φανταζόσασταν αν η αντίληψή σας για τον κόσμο είχε διαμορφωθεί μόνο ή κυρίως από τις εφημερίδες, τα περιοδικά και την τηλεόραση –ή από το Διαδίκτυο τώρα πια. Θα σας μιλήσω, λοιπόν, γι' αυτή τη γυναίκα –και για τα τρομερά αλλά και τα θαυμαστά κι εκπληκτικά πράγματα που έζησα μαζί της– και θα σας εξηγήσω γιατί όλα αυτά με στοιχειώνουν ακόμα.

Προτρέχω, όμως. Το κάνω συχνά. Κάθε ζωή δεν είναι απλώς μια ιστορία, είναι χιλιάδες ιστορίες. Έτσι, όταν προσπαθώ να διηγηθώ κάποια από τις δικές μου, παίρνω καμιά φορά έναν παράδρομο, όταν κανονικά θα έπρεπε να πάω από τον κεντρικό δρόμο. Ή αν η ιστορία έχει μάκρος δεκατέσσερα οικοδομικά τετράγωνα, μπορεί καμιά φορά να ξεκινήσω από το τέταρτο και να πρέπει μετά να γυρίσω πίσω στην αρχή για να βγαίνει νόημα.

Επίσης, την ιστορία αυτή δεν τη γράφω στο πληκτρολόγιο, τη διηγούμαι προφορικά, και όταν μιλάω, να, όπως τώρα στο μαγνητόφωνο, έχω μια τάση φλυαρίας. Ο φίλος μου ο Μάλκομ λέει να μην το αποκαλώ «φλυαρία» αλλά «προφορική ιστορική

αφήγηση». Εμένα αυτό μου φαίνεται πομπώδες –σαν να είμαι σίγουρος, πιο σίγουρος δε γίνεται, πως με τα κατορθώματά μου θα μείνω στην ιστορία. Παρ' όλα αυτά, ίσως είναι ο πιο εύστοχος ορισμός: «προφορική ιστορική αφήγηση». Αρκεί να καταλαβαινόμαστε: σημαίνει απλώς ότι τα λέω όπως μου 'ρχονται, χωρίς να σκέφτομαι. Αφού γίνει η απομαγνητοφώνηση, θα κάνω μια επιμέλεια για ν' απαλλάξω τον αναγνώστη απ' όλα τα «ας πούμε» και τα «χμ» και τις αδιέξοδες φράσεις, αλλά και για να φανώ πιο έξυπνος απ' ό,τι είμαι. Εν πάση περιπτώσει, τα αφηγούμαι προφορικά αντί να τα γράψω, γιατί έχω εμφανίσει αρχές αρθρίτιδας, τίποτα σοβαρό ακόμα, αλλά επειδή είμαι πιανίστας και μόνο πιανίστας, πρέπει να φυλάω τις αρθρώσεις μου για τη μουσική.

Ο Μάλκομ λέει ότι πρέπει να είμαι κρυφοπεσιμιστής, αφού λέω τόσο συχνά «Τίποτα σοβαρό ακόμα». Αν αισθανθώ κάποιο πόνο-φάντασμα στο πόδι μου και ο Μάλκομ με ρωτήσει γιατί τρίβω τη γάμπα μου, εγώ θα απαντήσω, «Πάλι αυτή η περίεργη αίσθηση, τίποτα σοβαρό ακόμα». Ο Μάλκομ νομίζει ότι φοβάμαι μήπως έχει σχηματιστεί στη φλέβα μου κάνας θρόμβος που θα ξαμοληθεί και θα μου διαλύσει τους πνεύμονες ή τον εγκέφαλο πριν τελειώσει η μέρα, αλλά αυτή η σκέψη δε μου 'χει περάσει καν απ' το μυαλό. Εγώ λέω αυτές τις τρεις λέξεις για να καθησυχάσω τους φίλους μου, αυτούς που εγώ νοιάζομαι όταν έχουν γρίπη ή ζαλάδα ή πόνο στη γάμπα, γιατί κι εγώ θα ηρεμούσα αν αυτοί καθησύχαζαν εμένα λέγοντας «Τίποτα σοβαρό ακόμα».

Μόνο κρυφοπεσιμιστής δεν είμαι. Είμαι και ήμουν ανέκαθεν αισιόδοξος. Η ζωή δε μου έχει δώσει κανένα λόγο να περιμένω το χειρότερο. Όσο καιρό αγαπάω αυτή την πόλη –από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου, δηλαδή–, είμαι ένας άνθρωπος αισιόδοξος.

Ήμουν ήδη ένας άνθρωπος αισιόδοξος όταν συνέβησαν όλα αυτά που θα σας διηγηθώ. Αν και θα επιστρέφω πίσω στο χρόνο τότε τότε, για να σας περιγράψω τις συνθήκες, η ιστορία αυτή αρχίζει να εκτυλίσσεται στην πραγματικότητα το 1967, τη χρονιά που εγώ ήμουν δέκα χρονών, τη χρονιά που εκείνη η γυναίκα μου αποκάλυψε ότι ήταν η πόλη. Τον Ιούνιο του '67, η μαμά μου κι εγώ είχαμε ήδη μετακομίσει στο σπίτι του παππού. Η μητέρα μου, που λεγόταν Σίλβια, ήταν τραγουδίστρια. Ο παππούς μου

λεγόταν Τέντι Μπλέντσο, ποτέ Τεντ και σπανίως Θίοντορ. Ο παππούς Τέντι ήταν πιανίστας, το είδωλό μου.

Το σπίτι του παππού ήταν ωραίο, είχε τέσσερα δωμάτια στο ισόγειο, τέσσερα πάνω, ένα κυρίως μπάνιο κι ένα βοηθητικό. Το πιάνο βρισκόταν στο μεγάλο μπροστινό δωμάτιο και ο παππούς έπαιζε κάθε μέρα στο σπίτι, παρ' όλο που έπαιζε και τέσσερα βράδια τη βδομάδα στο ζωντανό μουσικό πρόγραμμα ενός ξενοδοχείου και τρία απογεύματα μουσική υπόκρουση στο τμήμα ένδυσης ενός πολυκαταστήματος, όπου ένα φόρεμα κόστιζε όσα έβγαζε ο παππούς και από τις δύο δουλειές του σε μία βδομάδα, ενώ μια γούνα είχε την ίδια τιμή με μια ολοκαίνουρια Σεβρολέ. Ο παππούς έλεγε ότι πάντα ευχαριστιόταν να παίζει πιάνο, αλλά στο σπίτι έπαιζε μόνο για την ευχαρίστηση.

«Αν είναι να κρατήσεις μέσα σου τη μουσική, Τζόνα, πρέπει να παίζεις από λίγο κάθε μέρα μόνο για την ευχαρίστηση. Αλλιώς θα χάσεις τη χαρά που σου προσφέρει το πιάνο. Κι αν χάσεις τη χαρά, όσοι ξέρουν από πιάνο –αλλά και ο ίδιος σου ο εαυτός– θα καταλαβαίνουν ότι δεν παίζεις καλά».

Στο πίσω μέρος του σπιτιού, μια τσιμεντένια βεράντα κατέληγε σε μια μικρή αυλή, ενώ στο μπροστινό μέρος μια στεγασμένη βεράντα με σκαλοπάτια έβγαζε σε μια μικρότερη αυλή, όπου μια πελώρια σφενταμιά γινόταν κόκκινη σαν φωτιά κάθε φθινόπωρο. Και όταν έριχνε τα φύλλα της, φαίνονταν σαν πελώρια αναμμένα κάρβουνα πάνω στο γρασίδι. Η γειτονιά ήταν μάλλον λαϊκή μεσοαστική, θα μπορούσε να πει κανείς, αν και ποτέ δε σκεφτόμουν μ' αυτή τη λογική τότε, ούτε και τώρα, εδώ που τα λέμε. Ο παππούς Τέντι δεν πίστευε σε κατηγοριοποιήσεις, χαρακτηρισμούς και διαχωρισμούς των ανθρώπων με λέξεις, το ίδιο κι εγώ.

Ο κόσμος άλλαζε το 1967, αν και ο κόσμος συνεχώς αλλάζει, φυσικά. Παλιά, η γειτονιά ήταν εβραϊκή, έπειτα έγινε πολωνέζικη καθολική. Ο κύριος και η κυρία Στάιν, που είχαν μετακομίσει αλλά ήταν ακόμα ιδιοκτήτες του σπιτιού, το νοίκιασαν στον παππού και στη γιαγιά μου το 1963, όταν εγώ ήμουν έξι χρονών, και δύο χρόνια αργότερα τους το πούλησαν. Ο παππούς και η γιαγιά ήταν οι πρώτοι μαύροι στη γειτονιά. Ο παππούς είπε πως

στην αρχή είχαν κάποια προβλήματα, του είδους που φαντάζεστε, αλλά τα πράγματα δεν έγιναν ποτέ τόσο άσχημα ώστε να σκεφτούν ν' αλλάξουν γειτονιά.

Ο παππούς πίστευε ότι κατάφεραν να παραμείνουν εκεί για τρεις λόγους. Πρώτον, δεν είχαν πολλά πολλά με τους γείτονες, εκτός αν τους καλούσαν. Δεύτερον, ο παππούς έπαιζε πιάνο χωρίς αμοιβή σε διάφορες εκδηλώσεις στο Μέγαρο του Αγίου Στάνισλας, δίπλα στην εκκλησία όπου παρακολουθούσαν τη Θεία Λειτουργία οι περισσότεροι κάτοικοι της γειτονιάς. Τρίτον, η γιαγιά Ανίτα ήταν γραμματέας του μονσινιόρ Μακάρθι.

Ο παππούς μου ήταν σεμνός άνθρωπος, αλλά εγώ δε θα είμαι σεμνός για λογαριασμό του. Αυτός και η γιαγιά δεν είχαν ιδιαίτερα προβλήματα, επειδή είχαν κι οι δυο τους αριστοκρατικό αέρα. Η γιαγιά ήταν ψηλή, ο παππούς ακόμα ψηλότερος, και το παράστημά τους απέπνεε μια ήρεμη περηφάνια. Μου άρεσε να τους χαζεύω: πώς περπατούσαν, πώς κινούνταν με περίσσια χάρη, πώς βοηθούσε πάντα ο παππούς τη γιαγιά να φορέσει το παλτό της ή πώς της κρατούσε τις πόρτες για να περάσει πρώτη και πώς η γιαγιά τού έλεγε πάντοτε «Ευχαριστώ». Και ήταν πάντα ωραία ντυμένοι. Ακόμα και μες στο σπίτι, ο παππούς φορούσε παντελόνι με τσάκιση, άσπρο πουκάμισο και τιράντες, ενώ όταν έπαιζε πιάνο ή καθόταν για φαγητό στο τραπέζι, φορούσε και γραβάτα. Ήταν ζεστοί, διασκεδαστικοί και πολύ τρυφεροί μαζί μου, όπως πρέπει να είναι οι παππούδες, αλλά είχα πάντα την αίσθηση, και με τους δύο αλλά και με τον καθένα χωριστά, ότι βρισκόμουν ενώπιον κάποιας Παρουσίας.

Τον Απρίλιο του 1967, η γιαγιά μου πέθανε ξαφνικά στη δουλειά της από εγκεφαλικό. Ήταν μόλις πενήντα δύο ετών. Και ήταν ένας άνθρωπος τόσο δραστήριος και ζωντανός, ώστε δε μου είχε περάσει ποτέ απ' το μυαλό ότι μπορεί να πέθαινε. Ούτε και κανενός άλλου, πιστεύω. Όταν χάθηκε ξαφνικά, όσοι τη γνώριζαν στενοχωρήθηκαν και σοκαρίστηκαν πάρα πολύ. Όλοι ένιωθαν μια αγωνία που έμενε κρυφή κι ανομολόγητη, σαν να είχε ανατείλει ο ήλιος απ' τη Δύση και να ερχόταν η Αποκάλυψη αν τολμούσε κανείς να μιλήσει γι' αυτό, λες και ο κόσμος θα

συνέχιζε να κινείται κανονικά μόνο αν συνωμοτούσαν όλοι να μη σχολιάσουν ποτέ αυτή την κοσμογονική αλλαγή.

Εκείνο τον καιρό, η μαμά μου κι εγώ ζούσαμε σ' ένα διαμέρισμα στο κέντρο της πόλης, στον τέταρτο όροφο μιας πολυκατοικίας χωρίς ασανσέρ, με θέα στο δρόμο από τα δύο παράθυρα του καθιστικού. Η κουζίνα και το δωμάτιό μου έβλεπαν μόνο τον μαυρισμένο τούβλινο τοίχο της διπλανής πολυκατοικίας, που ήταν τρομακτικά κοντά στη δική μας. Η μαμά τραγουδούσε τρία βράδια τη βδομάδα μπλουζ σ' ένα κλαμπ, δούλευε πέντε μεσημέρια τη βδομάδα σαν σερβιτόρα στον πάγκο του Γούλγουορθ και περίμενε τη μεγάλη ευκαιρία. Εγώ ήμουν σχεδόν δέκα χρονών τότε και σχετικά περπατημένος, αλλά ομολογώ πως για ένα διάστημα πίστευα ότι η μαμά μου θα ήταν εξίσου ευχαριστημένη είτε με μια δουλειά τραγουδίστριας σε μεγαλύτερα και καλύτερα μαγαζιά είτε με μια δουλειά σερβιτόρας σε κυριλέ φαγάδικο, ό,τι τύχαινε πρώτο.

Για την κηδεία και για λίγες μέρες μετά, πήγαμε και μείναμε με τον παππού, ώστε να μην είναι μόνος. Μέχρι τότε δεν τον είχα δει ποτέ να κλαίει. Είχε πάρει μία βδομάδα άδεια από τη δουλειά κι έμενε τον περισσότερο καιρό κλεισμένος στο δωμάτιό του. Αλλά μερικές φορές τον έβρισκα να κάθεται στο φαρδύ περβάζι του παραθύρου στο τέρμα του διαδρόμου στον πάνω όροφο και να χαζεύει το δρόμο από κάτω ή στην πολυθρόνα του στο καθιστικό, με μια αδιάβαστη εφημερίδα διπλωμένη πάνω στο τραπεζάκι δίπλα στο λαμπατέρ.

Όταν δοκίμαζα να του μιλήσω, με σήκωνε στα γόνατά του και μου έλεγε: «Ας κάνουμε ησυχία τώρα, Τζόννα. Έχουμε πολλά χρόνια μπροστά μας να μιλήσουμε για όλα».

Ήμουν αδύνατος και μικρόσωμος για την ηλικία μου και ο παππούς μου ήταν τεράστιος, αλλά ησυχάζα πάρα πολύ όταν μ' έπαιρνε αγκαλιά. Εκείνη η ησυχία ήταν διαφορετική από τις άλλες σιωπές, βαθιά και γλυκιά και γαλήνια, κι ας ήταν θλιμμένη. Μερικές φορές, αποκοιμιόμουν με το κεφάλι μου γερμένο στο φαρδύ στήθος του παππού, ακούγοντας το χτύπο της καρδιάς του, αν και είχα περάσει πια την ηλικία που τα παιδιά κοιμούνται στη διάρκεια της ημέρας.

Εκείνη τη βδομάδα ο παππούς έκλαιγε μόνο όταν καθόταν στο μπροστινό δωμάτιο και έπαιζε πιάνο. Έκλαιγε, αλλά πάντα σιωπηλά· ήταν πολύ περήφανος για να κλάψει με λυγμούς, υποθέτω, αλλά τα δάκρυά του, που ξεκινούσαν μαζί με τις πρώτες νότες, συνέχιζαν να τρέχουν όση ώρα έπαιζε, είτε για δέκα λεπτά είτε για μία ώρα.

Αφού σας δίνω το πλαίσιο, ας πω και δυο λόγια για τη μουσική πορεία του παππού. Έπαιζε με εξαιρετική καλαισθησία και μαεστρία και είχε φοβερό αριστερό χέρι, το καλύτερο που έχω ακούσει. Στο ξενοδοχείο όπου δούλευε υπήρχαν δύο τραπεζάρια. Η μία, με την επίπλωση και διακόσμηση γαλλικού στυλ, ήταν πιο επίσημη. Εκεί έπαιζε μουσική ένας αρπίστας και το ντεκόρ είτε σ' έκανε να αισθάνεσαι πολύ κομψός είτε σου προκαλούσε αναγούλα. Η άλλη ήταν ένα αρ ντεκό κόσμημα σε αποχρώσεις του μπλε και του ασημί, με άφθονο γυαλιστερό μαύρο γρανίτη και μαύρη λάκα, μάλλον σαν χλιδάτο κλαμπ παρά σαν εστιατόριο, και σέρβιρε αποκλειστικά αμερικανική κουζίνα. Ο παππούς έπαιζε πιάνο στην αρ ντεκό αίθουσα μεταξύ εφτά και εννιά το βράδυ, μια απαλή μουσική υπόκρουση βασικά, τυπικές αμερικανικές μπαλάντες, συν μερικά πιο παιχνιδιάρικα κομμάτια του Κόουλ Πόρτερ. Από τις εννιά ως τα μεσάνυχτα τον συνόδευαν άλλοι τρεις μουσικοί και το γύριζαν σε χορευτική σουίνγκ δεκαετίας 1930 και '40. Και ο παππούς Τέντι σίγουρα ήξερε πώς να κάνει το κλαβιέ να χορεύει.

Εκείνες τις μέρες, αμέσως μετά το θάνατο της Ανίτα του, ο παππούς έπαιζε μια μουσική που δεν την είχα ξανακούσει ως τότε. Ακόμα και σήμερα, δεν ξέρω τον τίτλο κανενός από εκείνα τα κομμάτια. Μ' έκαναν να κλαίω και πήγαινα σε άλλα δωμάτια για να μην ακούω, αλλά δεν μπορούσα να σταματήσω ν' ακούω, γιατί εκείνες οι μελωδίες ήταν μαγευτικές, λυπητερές αλλά ακαταμάχητες.

Αφού πέρασε η πρώτη βδομάδα, ο παππούς ξαναγύρισε στη δουλειά του και η μαμά μου κι εγώ στο διαμέρισμα στο κέντρο, στον τέταρτο όροφο της πολυκατοικίας χωρίς ασανσέρ. Και δύο μήνες μετά, τον Ιούνιο, όταν η ζωή της μαμάς μου τινάχτηκε στον αέρα, πήγαμε πάλι να μείνουμε με τον παππού Τέντι, μόνιμα πια.